

Bir Avrupa Tediye Birliği Kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 4 sayılı Ek Protokolün tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret Encümenleri mazbataları (1/710)

T. C.

Başveklet

Muamelt Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2673, 6/3536

21 . XII . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 4 sayılı ek Protokolün tasdikına dair olup Dışışleri Vekletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 25 . XI . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lyihasının esbabı mucibe ve ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Avrupa Tediye Birliği Anlaşması, 11 Temmuz 1952 de Paris'te imzalanan «3 sayılı Ek Protokol» ile, 30 Haziran 1953 tarihine kadar mer'i kılınmıştı. Bu tarihten önce, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı tarafından yapılan tetkikler sonunda, Avrupa Tediye Birliği Anlaşmasının, ye memleketlerin iktisadi ve mal istikrarlarının temininde mühim rol oynadığı göz önünde bulundurularak, 30 Haziran 1953 ten sonra da tatbıkının faydalı olacağı neticesine varılmış ve adı geçen Teşkilât Konseyinin Nazırlar seviyesinde akdettiği toplantıda, Avrupa Tediye Birilinin 30 Haziran 1954 tarihine kadar bir sene müddetle temdidi kararlaştırılarak bu maksatla hazırlanan «Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 4 sayılı Ek Protokol» n mezkûr Teşkilât yesi memleketler tarafından 30 Haziran 1953 tarihinde imzalanması iltimas olunmuştur.

«4 sayılı Ek Protokol» projesi tetkik edilmiş ve Avrupa Tediye Birliğinin ye memleketlerle olan ticari mbadelelerimizi teshil etmekte olduğu ve Birleşik Amerika Hkmeti tarafından memleketimize yapılan hususi menabi yardımının da bu Anlaşma mucibince Birlik muvacehesindeki aıklarımızın kapatılması maksadiyle kullanılması mümkün olduğu göz önünde bulundurularak, adı geçen Birliğin devamında ve bunu teminen hazırlanan Ek Protokolün imzalanmasında memleketimizin ekonomik menfaatleri bakımından fayda mlhaza edilmiştir.

6127 sayılı Kanunla yürürlük müddeti uzatılmış bulunan 5436 sayılı Kanunun 1 nci maddesi çerçevesine giren bahis konusu Ek Protokol, 26 Haziran 1953 tarih ve 4/1021 sayılı İcra Vekilleri Heyeti karariyle verilen yetkiye müsteniden Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı nezdindeki Heyetimiz Başkanı Mehmet Ali Tiney tarafından 30 Haziran 1953 tarihinde Paris'te imzalanmış ve 5436 sayılı Kanunun 2 nci maddesi hükmü gereğince, imzası tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Tetkikından da müşahede buyurulacağı veçhile, «4 sayılı Ek Protokol» Avrupa Tediye Birliği Anlaşmasına mühim tdiller getirmemektedir. Protokolün 4 nc maddesinde mündemiç «Mu-

ahhar 35 nci madde» Anlaşmanın mer'iyet maddesi olan 11 nci maddesinin 30 Haziran 1953 ten 30 Haziran 1954 e kadar bir sene müddetle uzatılmasını derpiş etmektedir. Protokolün diğer maddeleri Anlaşmaya vuzuh vermek maksadiyle yapılan tadilât ve ilâvelere mütedairdir.

«4 sayılı Ek Protokol» ün onanması yüksek tensiplerine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/710

Karar No. 24.

2 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 4 sayılı Ek Protokolün tasdikına dair kanun lâ-yihası, Dışişleri ve Ekonomi ve Ticaret Vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde komisyonumuzda incelendi.

Avrupa Tediye Birliği Anlaşması 11 Temmuz 1952 de Paris'te imzalanan « 3 sayılı Ek Protokol » ile 30 Haziran 1953 tarihine kadar mer'i kılınmıştı. Adı geçen Anlaşmanın, bu Anlaşmaya bağlı memleketlerin iktisadi ve asli istikrarlarının temininde mühim rol oynadığı göz önünde bulundurularak 30 Haziran 1953 ten sonra da tatbik edilmesinin faydalı olacağı anlaşıldığından Avrupa Tediye Birliğinin 30 Haziran 1954 tarihine kadar bir sene müddetle uzatılması kararlaştırılmıştır.

Filhakıka, bu birliğin üye memleketlerle olan ticari mübadelelerimizi kolaylaştırdığı ve Birleşik Amerika Hükümeti tarafından memleketimize yapılan hususi menabi yardımının da bu anlaşma gereğince Birlik muvacehesindeki açıklarımızın kapatılması maksadiyle kullanılması mümkün olduğundan adı geçen Birliğin

devamı memleketimizin menfaalarına uygun bulunmuş ve tasarı komisyonumuzca aynen ve ittifakla kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Dışişleri Komisyonu

Bu rapor Sözcüsü

Reisi

Denizli

Samsun

A. Çobanoğlu

F. Kesim

Ankara

Balrkesir

S. M. Arsal

E. Budakoğlu

İmzada bulunamadı.

Balrkesir

Hatay

E. Güreli

A. Melek

İstanbul

İzmir

N. Tlabar

C. Baban

İmzada bulunamadı.

İzmir

İzmir

S. Giz

C. Tunca

Manisa

Muğla

A. Karaosmanoğlu

N. Nadi

İmzada bulunamadı.

Trabzon

H. Saka

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/710
Karar No. 21

8. III. 1954

Yüksek Reisliğe

Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 4 sayılı Protokolün tasdikına dair kanun lâiyhası ve Hariciye Encümeni raporu ile birlikte ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle incelendi :

Avrupa Tediye Birliği Anlaşması 11 Temmuz 1952 de Paris'te imzalanan «3 sayılı Ek Protokol» mucibince meriyeti 30 Haziran 1953 tarihinde sona eriyordu. Ancak Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Nazırlık Konseyi, Avrupa Tediye Birliğinin, Birliğe dâhil memleketlerin tediye münasebetlerini muvaffakiyetle ifa etmiş ve Âkîd Devletlere çok faydalı olmuş bulunduğu nazarı itibara alınarak Anlaşmanın bir sene daha meriyette kalmasını uygun bulmuş ve bu hususta hazırladığı «Bir Avrupa Tediye Birliği Kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 4 sayılı Ek Protokol» ü Âkîd Devletlerin imzalarına açmışlardır.

Esbabı mucibede de belirtildiği gibi Anlaş-

manın tatbikatta aksıyan bâzı maddelerinde esasa taallûk etmiyen değişiklikleri de muhtevî protokol menfaatlerimize uygun görüldüğünden Hükümet teklifi encümenimizce aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin Yüksek tasvibine arz edilmek üzere Reisliğe saygı ile sunulur.

Ticaret Encümeni Reisi   Mazbata Muharriri

Kütahya

Kastamonu

H. Gedik

Ş. Kerimzade

Kâtip

Kocaeli

Afyon K.

H. Başak

Süleyman Kermen
İmzada bulunamadı

Afyon K.

Antalya

G. Yiğitbaşı

Nazifi Şerif Nabel
İmzada bulunamadı

Bolu

Denizli

V. Yöntem

E. Şahin

Kütahya

Sivas

M. Alkin

H. Yüksel

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkında-
ki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden
4 sayılı ek Protokolün tasdikına dair Kanun
lâyihası*

MADDE 1. — Avrupa Tediye Birliğinin 30 Haziran 1953 tarihinden sonra devamını mümkün kılmak maksadiyle 30 Haziran 1953 tarihinde Paris'te imzalanmış bulunan «Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 4 sayılı Ek Protokol» tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun icraya İcra Ve-killeri Heyeti memurdur.

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

C. Yardımcı

Devlet Vekili

Adalet Vekili

O. Ş. Çiçekdağ

Millî Savunma Vekili

K. Yılmaz

Dışişleri Vekili

F. Köprülü

Millî Eğitim Vekili

R. S. Burçak

Ekonomi ve Ticaret Vekili Sa. ve So. Y. Vekili

F. Çelikbaş

Dr. E. H. Üstündağ

Güm. ve Tekel Vekili

E. Kalafat

Tarım Vekili

N. Ökmen

Ulaştırma Vekili

Y. Üresin

Çalışma Vekili

H. Erkmek

İşletmeler Vekili

S. Yırcalı

İçişleri Vekili

E. Menderes

Maliye Vekili

H. Polatkan

Bayındırlık Vekili

K. Zeytinoğlu

**BİR AVRUPA TEDİYE BİRLİĞİ KURULMASI HAKKINDAKİ 19 EYLÜL 1950 TARİHLİ
ANLAŞMAYI TAHLİL EDEN 4 SAYILI EK PROTOKOL**

Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Krallığı, Danimarka Krallığı, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Krallığı, İrlanda Cumhuriyeti, İzlanda Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Norveç Krallığı, Holanda Krallığı, Portekiz Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, İsveç, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti hükümetleriyle Serbest Triyeste Ülkesi İngiliz, Amerikan Bölgesi Komutanı;

19 Eylül 1950 tarihinde «Bir Avrupa Tediye Birliği Kurulması hakkındaki Anlaşma» nın (aşağıda «Anlaşma» diye anılacaktır.) ve bu Anlaşmaya ek olarak aynı günde imzalanan ve birinci fıkrasında Anlaşmanın tesirlerini 1 Temmuz 1950 den itibaren yürürlüğe koyan Anlaşmanın Geçici Tatbik Protokolünün, ve 4 Ağustos 1951 tarihinde imzalanan ve Anlaşmayı tadil eden 2 sayılı Ek Protokolün, ve 11 Temmuz 1952 tarihinde imzalanan ve Anlaşmayı tadil eden 3 sayılı Ek Protokolün müzileri olarak;

Anlaşmada bâzı tadiller derpiş eden 4 sayılı Ek Protokolün imzalanması hususunda mutabık kaldıklarından;

Sözü geçen Ek Protokolün hükümlerini derhal yürürlüğe koymayı arzu ettiklerinden;

Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Konseyinin işbu Ek Protokolün metnini tasvip ve Teşkilât üyeleri tarafından imzalanmasını tavsiye eden 19 Haziran 1953 tarihli tavsiyesini nazarı itibara alarak,

Aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1.

Anlaşmanın 4 ncu maddesinin f fıkrasından sonra metni aşağıda münderiç yeni bir mükerrer f fıkrası ilâve olunmuştur :

«f mükerrer. Her Âkid Taraf, usulü veçhile müsaade edilmiş mübadelelerin, vâdelerinde, tesviyesi için gerekli döviz transferlerine vakit geçirmeden müsaade etmeyi taahhüt eyler»

Madde — 2.

Anlaşmanın 19 ncu maddesinin b fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :
«İşbu maddenin c ve d fıkralarıyla muahhar 35 nci maddenin hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, Konseyin işbu anlaşma gereğince alacağı kararlar, kararın ittihazında hazır bulunmayan veya müstenkif kalan Âkid Taraflar hariç, diğer bütün Âkid Taraflar karşılıklı mutabakatı ile alınır.»

Madde — 3.

Anlaşmanın 20 nci maddesinin (a) fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :
«Aşağıdaki 34 veya muahhar 35 nci maddeler gereğince işbu Anlaşmanın hakkında sona erdiği bir Âkid Tarafın inhası üzerine tâyin edilmiş olan her üye, bunun üzerine, İdare Komitesi üyesi olmaktan çıkar.»

Madde — 4.

Anlaşmanın mükerrer 35 nci maddesinden sonra, metni aşağıda münderiç yeni bir muahhar 35 nci madde ilâve olunmuştur.

«Madde 35 muahhar

11 nci maddenin yeni temdidini

a) Teşkilât, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile istişare ederek, yukardaki 11 nci mad-

denin 1 Temmuz 1954 tarihinden itibaren hangi şartlar dâhilinde temdit edilebileceğini kararlaştırmak maksadıyla, en geç 31 Mart 1954 tarihinde işbu Anlaşmanın tatbikatını umumi bir incelemeğe tâbi tutacaktır.

b) İşbu Anlaşma, işbu maddenin (a) fıkrasında derpiş edilen Teşkilât Kararına iştirak etmeyen her Âkîd Taraf için, 30 Haziran 1954 tarihinde hitam bulacak ve yukardaki 34 ncü maddenin (e) fıkrası, mezkûr Âkîd Tarafa tatbik edilecektir.

c) Aşağıdaki 36 ncü maddenin (b) fıkrası hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, diğer Âkîd Taraflar 11 ncü maddeyi, kararlaştıracakları şartlar dâhilinde, kendi analarında, yürürlükte bırakacaklardır.»

Madde — 5.

Anlaşmanın 36 ncü maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

«b) Teşkilât aksini kararlaştırmadıkça, işbu Anlaşma, Âkîd Tarafların kotaları, mecmuu, kotalar yekûnunun % 50 sinin dununa düştüğü takdirde, 30 Haziran 1950 tarihinden sonra, hitama erecektir; işbu fıkra anlamında kotalar, yukardaki III sayılı cetvelde bidayeten tesbit edilmiş meblâglardır.»

Madde — 6.

Anlaşmanın B Ekinin I ncü bölümünün 1 ncü fıkrası, aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

«1. İşbu Anlaşmanın 34 veya muahhar 35 ncü maddeleri gereğince; işbu Anlaşmanın bir Âkîd Taraf hakkında sona ermesi halinde, Teşkilâtın, Amerika Birleşik Devletleri Hükümetiyle mutabık kalarak, işbu Anlaşmanın 13 ncü maddesi gereğince, hususi hallerde verilen krediler hakkında alabileceği kararlar mahfuz kalmak şartıyla, mezkûr Âkîd Tarafın hak ve vecibeleri aşağıdaki hükümler dairesinde tesbit olunur.»

Madde — 7.

1. İşbu Ek Protokolün 1 ilâ 6 ncü maddeleri, Anlaşmanın ayrılmaz parçasını teşkil ederler.

2. İşbu Ek Protokol tasdik edilecek ve Anlaşma ile aynı tarihte veya işbu Ek Protokol mezkûr tarihe kadar bütün mümzilerce tasdik edilmediği takdirde, tasdik belgelerinin bütün mümzilerce tevdiini mütaakıp yürürlüğe girecektir.

3. İşbu Ek Protokol, Anlaşmanın sona ermesine kadar yürürlükte kalacaktır; Anlaşmanın 34, muahhar 35 ve 36 ncü maddeleri hükümleri, işbu Ek Protokole, Anlaşmaya uygulandıkları şartlarla tatbik olunurlar.

Madde — 8.

Yukardaki 7 ncü maddenin 2 ncü fıkrası hükümlerine rağmen, işbu Ek Protokolü imzalayan Taraflar, 1 Temmuz 1953 tarihinden itibaren mer'î olmak üzere, işbu Ek Protokol hükümlerini tatbik edeceklerdir.

Bu hususları tasdik zımında, aşağıda imzası olan ve gerekli şekilde salâhiyetli kılınan temsilciler, işbu Ek Protokolü imzalamışlardır.

Her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere, Fransızca ve İngilizce olarak,, bir tek nüsha halinde, 30 Haziran 1953 tarihinde Paris'te tanzim edilmiştir. Bu nüsha, Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterliğine tevdi olunacak ve Genel Sekreter mezkûr nüshanın musaddak bir suretini işbu Ek Protokolün bütün mümzilerine gönderecektir.